

Despre soarta cărților...

Pe agenda Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva s-a aflat, în ziua de 19 aprilie 2018, o manifestare cultural-educativă la care au fost invitați toți cei care iubesc cărțile și lectura, în mod deosebit tinerii. Subiectul: Cărțile interzise

Ioan Sebastian Bara

Am pornit de la ideea că este un subiect destul de puțin cunoscut de public și, de aceea, prezentarea a făcut o trecere în revistă a principalelor cauze care au dus la interzicerea unor cărți și au fost prezentate cele mai cunoscute cazuri de cărți interzise și de autori interziși de-a lungul istoriei.

Cuvântul tipărit a avut de la bun început o putere extraordinară, o forță de influențare a vieții și gândirii a mii de oameni, iar acest lucru nu i-a lăsat indiferenți pe cei care aveau puterea, fie că vorbim de Biserică, fie despre puterea politică. Primele cărți au fost interzise de Biserica Catolică în perioada Inchiziției, în secolul XVI, prin temutul „Index al cărților interzise” (Index librorum prohibitorum), de unde și originea expresiei „a pune la index”. Această listă, acest index al cărților interzise, s-a reinnoit mereu și s-a publicat până în anul 1948, iar scrierile unor mari personalități ale culturii și

științei, de la Denis Diderot și Voltaire până la Simone de Beauvoir și Ferdinand Céline, au fost trecute pe „lista neagră” a cărților interzise.

Biserica Catolică a interzis cărți care tratau originea Universului, teoria heliocentrică, scrise de Galileo Galilei și Giordano Bruno, sau cărțile lui Martin Luther și Jean Calvin, care combăteau dogmele catolice, și exemplele nu se opresc aici.

Secolul XX a fost martorul

unor atitudini de maximă intoleranță față de autorii socotiți că încalcă dogme politice, atât în țările occidentale, cât și în URSS și țările satelite. Astfel, au fost interziși autori renumiți ca Erich Maria Remarque, Erich Kästner, Thomas Mann, Klaus Mann, Alfred Döblin (în Germania nazistă), cât și Boris Pasternak, Alexandru Soljenițin, George Orwell, Margaret Mitchell etc.

De asemenea, în regimul

comunist, de îndată ce un scriitor emigra în Occident, cărțile lui erau interzise. Este cazul unor scriitori ca Ivan Bunin, Evgheni Zamiatin, Vladimir Nabokov, iar în România, Petru Dumitriu, Norman Manea, Petre Popescu, Ioana Crăciunescu, Nicolae Balotă, Nina Cassian, Gabriela Melinescu, Herta Müller etc. Mari nume ale culturii române au fost ținute în umbră de regimul totalitar: Mircea Eliade, Emil Cioran

sau Vintilă Horia fiind doar câteva dintre ele.

Pe lângă considerentele politice de interzicere a unor cărți, au existat și cărți care au fost interzise pentru că erau considerate obscene, libertine, excesiv de erotice. A fost cazul unor cărți de venite capodopere, începând cu câteva poezii de Charles Baudelaire și „Doamna Bovary” a lui Gustave Flaubert, în secolul XIX, și continuând cu celebrele romane ale secolului XX ca „Amantul doamnei Chatterley” de H. D. Lawrence, „Lolita” de Vladimir Nabokov, „Ulise” de James Joyce, romanele „Tropical Racului” și „Tropical Capricornului” ale lui Henry Miller.

Cărțile, însă, au viața lor, au puterea extraordinară de a rezista tuturor vicisitudinilor pe care le trăiesc ele sau autorii lor. Pentru că timpul a fost și va rămâne întotdeauna judecătorul suprem, cel care, în ciuda celor

mai sălbătice represii și a celei mai stricte interziceri, va hotări ce carte este valoroasă și rezistă timpului, ce scriitor este înzestrat cu talent și se înscrie în galeria marilor scriitori ai lumii. Indiferent de rațiunile care au stat la baza interzicerii unor cărți sau autori, cititorii au reușit, în toate epocile, să „dejoace” intențiile cenzurii, astfel că majoritatea cărților interzise au ajuns, în cele din urmă, în mâinile iubitorilor de carte.

Toate acestea au fost amplu prezentate în fața publicului, scopul prezentării fiind acela de a aduce în fața tinerilor informații pe care, poate, nu le află la orele de clasă.

În final, ca de obicei, au fost adresate întrebări publicului din sală, cei care au răspuns corect fiind răsplătiți cu frumoase premii constând în cărți și diplome oferite de Biblioteca Județeană.